Region Stockholm

Sverigedemokraterna
Region Stockholm

SKRIVELSE
2026-08-26

Skrivelse av Gary Aelius (SD) om riktad satsning för tidig upptäckt av sjukdom hos män

Män söker generellt vård i mindre utsträckning än kvinnor. Skillnaden kvarstår även när könsspecifik vård och vård i samband med graviditet räknas bort. Jämställdhetsmyndigheten konstaterar att män använder mindre primärvård men mer specialistvård, särskilt i högre åldrar. Män vårdas också i högre utsträckning för hjärt- och kärlsjukdomar och cancer. Det kan tyda på att sjukdomar hos män upptäcks senare och först när besvären blivit allvarligare.

I en aktuell artikel från Yle lyfts att män ofta väntar längre med att söka vård och att tröskeln är särskilt hög vid psykiska besvär. Kvinnor kommer genom bland annat mödravård och organiserad screening regelbundet i kontakt med sjukvården, medan någon motsvarande återkommande kontakt i stor utsträckning saknas för män. Experten som intervjuas efterfrågar därför mer uppsökande arbete och insatser som når män där de redan befinner sig.

Flera vanligt förekommande sjukdomar kan under lång tid utvecklas utan tydliga symtom. Det gäller exempelvis högt blodtryck, typ 2-diabetes och andra riskfaktorer för hjärtinfarkt och stroke. Även psykisk ohälsa kan förbli oupptäckt tills tillståndet blivit allvarligt. Tidig upptäckt kan förbättra möjligheterna till behandling, förebygga komplikationer och minska behovet av mer omfattande specialist- och slutenvård.

Region Stockholm har tidigare prövat riktade hälsosamtal och opportunistisk screening för riskfaktorer för hjärt-kärlsjukdom och typ 2-diabetes bland personer i åldern 50–59 år. Erfarenheterna från detta arbete bör tas till vara, men också analyseras utifrån skillnaderna mellan mäns och kvinnors vårdkonsumtion.

En eventuell satsning ska inte bestå av allmänna livsstilssamtal utan tydlig medicinsk nytta. Innehåll, urval och uppföljning måste utformas av professionen och vila på vetenskap och beprövad erfarenhet. Det bör därför utredas om en riktad försöksverksamhet kan genomföras för exempelvis män i vissa ålders- eller riskgrupper som inte haft kontakt med primärvården under en längre tid.

Region Stockholm

Sverigedemokraterna
Region Stockholm

SKRIVELSE
2026-08-26

Det är avgörande att en kontroll följs av en tydlig vårdväg när sjukdom eller förhöjd risk upptäcks. Den listade vårdcentralen bör därför ha ansvar för medicinsk bedömning, behandling och fortsatt uppföljning.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Sverigedemokraterna att primärvårdsnämnden beslutar:

1. att uppdra åt hälso- och sjukvårdsförvaltningen att utreda förutsättningarna för en evidensbaserad försöksverksamhet med riktade och uppsökande hälsokontroller för män, samt återkomma till primärvårdsnämnden med förslag på målgrupp, medicinskt innehåll, genomförande, uppföljning och finansiering.